

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конто почт. швдн. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 л. італійських лір,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 153
лей, Болгарії 750 л. Азії
750 л. — Зміна адреси 1 зол.

в справі оголошень
ЗВЕРТАТИСЯ до АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Перед розв'язанням англійського парламенту.

Льондон, 29. листопада 1926.

Урядова преса є думки, що парламент буде розв'язаний після поладки пропозиції про реформу вищої палати й ухвалення закону з справі робітничих страйків. Льюїс Джордж і Мек Донельд приготуються до нових виборів. Льюїс

Джордж подав партії праці умовини, на яких міг би тепер співпрацювати з нею. Мек Донельд пише в „Дейлі Геральд-і“, що опозиція мусить зробити все, щоб переформувати негайно розв'язання парламенту.

З польських справ.

Не буде підвишки урядничих платень. — Фінансова рада. — Вітос про будучі вибори до сейму.

Варшава, 29. листопада 1926.

На конференції праці обговорювано справи, зв'язані з теперішнім господарським положенням, справу соціального законодавства, переведено доріжничу анкету і т. д. Міністр земельних реформ Станіслав заявив, що земельну реформу переведеться, виконавчі розпорядки вже готові і появляться з найближчих днів. Віцепрем'єр Бартель заявив, що про підвищення урядничих платень тепер нема мови з огляду на те, що уряд старається зрівноважити бюджет.

Міністр скарбу Чехович хоче полічити до життя фінансову раду, передбачену декретом з 1919 року.

Ради цієї досі не урешено. Рада має складатися з 6 членів і буде органом міністерства скарбу, що видаватиме опінію в фінансових справах.

Представник „АБЦ“ розмовляв із пос. Вітосом на тему становлення його партії у будучих виборах до сейму. Вітос відповів: „З точки державного погляду мусимо усвідомити собі, що вибори, які перевів би уряд Пілсудського методами, приносившими теперішнім урядом можуть стати причиною державної катастрофи. Чи далеко треба шукати доказів на це? На питання журналіста, чи має на думці вибори на Горішній Шлезьку, Вітос відповів: „Про те нині всі говорять“.

Справа розбродження Німеччини.

Льондон, 29. листопада 1926.

У зв'язі з виміною думок, яка тепер відбувається між європейськими столицями в справі розбродження Німеччини, бюро Райтера довідуються, що англійський уряд одержав уже відповідь на свій меморіал у тій справі.

Ген. секретар Ліги Націй у Берліні.

Берлін, 29. листопада 1926.

Ген. секр. Ліги Націй Ерік Дріммон обговорював із німецьким держ. підсекретарем Шубертом справи, зв'язані з грудневою сесією Ліги Націй. „Берл. Тгт.“ повідомляє, що справа голові на грудневій сесії ще не полагоджена. Німеччина не хоче прийняти тої почеси, а Штресман проводив би радше на березневій сесії, яка мала б відбутися в Берліні.

Італ.я концентрує флоту.

Ніцца, 29. листопада 1926.

Тутешні часописи повідомляють, що „Імперо“, що Італія сконцентрувала в пристані Бріндізі один круїз і 5 торпедовців. Завтра причаїть до пристані інші кораблі. Причини тої концентрації невідомі. Думують, що це є в зв'язі з подіями в Альбанії.

Бунт єспанських офіцерів.

Мадрид, 29. листопада 1926.

З Мадриду, в противенстві до піврядових комунікатів, повідомляють, що конфлікт між Прімо де Ріверою та офіцерами артилерії загострився. Не всі офіцери піддалися імпульсу команди армії. Арештовано лише корпусу артилерії в Мадриді та Гарі і багатьох офіцерів. Король хотів намовити офіцерів, щоб піддалися умовинам Прімо де Рівери, але на відмову королева-матері

занедав це. Диктатор, не зважаючи на тяжку недугу, не спускає з очей акції здавлення бунту, якого кінця не видати.

Наслідник Красіна.

Льондон, 29. листопада 1926.

Тут числяться з іменуванням першого радника більшовицької амбасаді в Льондоні, Розенгольця, наслідником Красіна. Розенгольц сповняв уже функції шарже д'афер в часі, як відійшов Раківський, а перед іменуванням Красіна.

Чічерін їде до Льондону.

Париж, 29. листопада 1926.

„Еко д'Парі“ довідуються, що Чічерін після політичних відвідин у Німеччині і Франції поїде до Англії, щоб там відновити більшовицько-англійські переговори.

Румунська королева регенткою.

Льондон, 29. листопада 1926.

Кореспондент „Дейлі Мейл“ мав на кораблі „Беренгарію“ інтерв'ю з румунською королевою Марією. Вона сказала йому, що після повороту до краю проголосить її регенткою.

Проти димісії Банеша.

Прага, 29. листопада 1926.

През. ради міністрів Швєгеля заявив, що противиться димісії Банеша і є за тим, щоб Банеш і далі виконував обов'язки мін. закорд. справ.

Загадкове уб'єство в околиці Рави Руської?

Рави-Руська, 29. листопада 1926.

В селі Тимешині тут, по вулиці знайдено вчора вранці Солоху труп 19-літнього Івана Мельника, тамешнього парубка, що пропав був безслідно ще 18. листопада ц. р. На тілі трупа знайдено багато ран, що вказує на те, що Мельника вбили, а потім вкинули до ріки. Є чуття, що уб'єство dokonano на еротичному тлі.

Розправа 151.

За приваженість до української повстанської організації.

Воєдмилар Вол., 26. XI. 1926.

Розправа з 25. листопада.

Розправу попереджали лікарські оглядини обвин. Язучка, якого на основі лікарського орешення відправлено додому. Описав згодошється до оборони адвокат Дурач. Адв. пос. Підгірський вносить протест проти арештування свідка Лавра Рудя вчорашнього дня безпосередньо по розправі, чим dokonano пресії на свідка, що не складав аніж по думці прокуратора. Оборона домагається, щоб не застеріження запроваджено. Прокуратор Ходецький спротивляється запровадженню цієї справи.

Знає свідок Огурек, ст. шлод., а по ним свідок Поплавський, шлод. поліції, на питання оборони. Говорить про якийсь ком. організації, про сотню і курня та про труднощі відшукати поховану зброю на селі. На запит д-ра Гаушкевича каже, що не бив свідка Л. Рудя, ані взагалі нікого по лінії, нікому не грозило ані не намовляло складати зізнання, що перед загальною ліквідацією не міг в нікого квестіювати зброю, ані не застерігав зброю, що були вислані до Горихова по зброю, що мала прийти від більшовиків. Ці фіри взагалі ніколи не були в державі, ані ніякої муніції не привезли. Так поступає на те, щоб не поєсувати справи перед ліквідацією організації. Ці відомості мав від конфідента. Свідок сам нічого не міг зробити, бо села були обставлені вартами і коли лише наблизився до села, зараз вістка розходилася про це кругом.

Дальше ставлять питання свідкові обвинувачення. Обвин. Писарчук питає, чи він пригадає собі, як бив обвинуваченого ключем, а аспірант Зареба товк головою. Голова перериває це питання тому, бо свідок знає, що взагалі нікого не бив. Обвинувачений домагається, щоб за протоколувати, що йому не дають говорити. Обвин. Карась Іван питає свідка, чи пам'ятає, як він його взяв зі столу, де він спав, звів до кужого мешканця і там катував. Обвин. Карась Яків питає свідка, чи пригадає собі, як він забрав при ревізії лікарські свідоцтва про побиття брата Івана. Свідок пригадає собі якесь свідоцтво. Цей сам обвинувачений заявляє, що має свідоцтво на те, як його свідок бив, бо не діялося тоді, як його приносили на конферанцію. Обвин. Стах Пучковський заявляє: „Цей свідок один з головніших наших катів, прошу заарештувати!“ Свідок зазначає, що не знає пісьма всіх політ. в'язнів.

Обвин. Іванчук Нікофор заявляє: „Цей свідок мене бив і зараз про побиття говорив слухуючи судді. Про побиття був списаний перед лікарем протокол. Це є тепер цей протокол? Тепер нас ці люди обляжувать!“

Голова суду усуває обвинуваченого від дальшої розправи з причини образи прокураторського уряду і каже завести обвинуваченого до тюрми. Коли поліція йде брати обвинуваченого, всі в'язні-обвинувачені зриваються з місця і кричать: „Ми всі їдемо!“ На селі чиниться гамір. Вмійте здвоєностає кордон поліції. Гамір в'язнів зростає, підносяться протести проти випровадження їх товаришів з селі. Чуття одинок: „Нам уже все одно! Не видавайте перед ситою, що робите над нами судді! Пострийте нас на місці!“ Голова суду дає приказ, щоб всі в'язні запровадили до тюрми. Поліція розпочинає працю. Команданти дають прикази, добувають шаблі, поліція держат кріси в погрітій, наїжють штики. Гамір зливається з хрестом зброї.

У всіх замітне поденерування і хвилює пригломшення таким інцидентом. Суд їде на нараду. В'язні співають: „Шалійте, шалійте, скажені кати...“, співа швидко росте і набирає турбагенової сили, особливо слова рефрену: „...Привеи, привеи ті кайдани!“

У в'язнів замітний колекційний підйом духу. Поліція вносить в'язнів чаріками, сажа пусті, лишається лише оборона та представники преси. По 30 хвилинах входять суд і голова зяржає перед розправою до закріпленого дня.

Годиться ще додати, що обвинувачені, які відповідають з вільної сторони заклади оборони, що складаються з в'язнів, а без них не будуть розправа.

„Значний поступ“

Львів, 30. листопада 1926.

На засіданні бюджетної комісії віцепрем. Бартель виступив у своїй другій ролі, в ролі міністра освіти, щоб між иншим по „санайному“ розправитися з терпкими закладами „меншостевих“ послів П. Васильчука і Грінбавма. Виступ мін. Бартеля визначався всіми „прикметами“ специфічної, „санайної“ — задирливої „ширости“ і відваги. Він, наступник на престолі Ст. Грабського, з по-дну гідним зазяттям боронив до-теперішньої шкільної політики, виказуючи, що всі заклади на адресу міністерства освіти є пересадю, бо

„жита доказує, що безумовно у всіх ділянках, отже і у відносинах до інших народів у державі помітний в Польщі від кількох літ значний поступ“.

З огляду на те говорити про постійне погіршення тих відносин є демагогією — каже п. Бартель тверде слово на адресу „меншостевих“ послів. Отже представники „інородців“ управляють демагогією, бо від кількох літ у відносинах до інших народів у Польщі помітний значний поступ. Шкода, що п. Бартель, роблячи народним представникам такий важкий, в парламентах західних держав непрактований заклад, називаючи їх парламентарні виступи демагогічними, що найменше не старається утримувати того закладу, доказати його слушність.

Від кількох літ значний поступ! Де, в якій ділянці? Чи може в шкільній, коли накиненим польською більшістю законом з 31. липня 1924 знищено останній національний шкільництв? Чи в господарській, соціальної, або політичній? Таж населення „хресів“ фактично доведено в останніх кількох літах до жебрачої торби. Земельної реформи не переведено, а уряд, в якому засідає п. Бартель, увійшовши в союз з велико-земельною магнатерією, фактично припинив і ті незначні вступні спроби переведення хоч би калікуватой земельної реформи. Також інших варстатів праці не дано населенню, спомагаючи тільки нездарних кольтоністів. Про дешевий кредит для українського чи білоруського населення й мови нема. Самоврядні установи знищено до тла, а їх майно розтрачено марно, частинно загарбуючи його в користь держави, а частинно полишаючи на адміністративно-своєвольну експериментацию корпусу наказників „комісарів“. Єдине, в чому зазначається „значний поступ“ — це постійний зріст податків.

Чи треба продовжувати цю „літання“? Хіба зайня робота. Тау діється від кількох літ, так діється також від травневого перевороту. Одначе треба бути справедливим. Мін. Бартель відкидає обвинувачення пос. П. Васильчука, немоут „ураган утравкізму шаліє за Бартеля гірше, як за Грабського“. Думаємо, що в даному випадку слушність по стороні Бартеля, а не його опонента пос. Васильчука, який дещо переборщить, говорячи про „утравкізм“. В дійсності ніякого утравкізму нема. Школи, що фігурують під рубрикою „утравкістичних“, на ділі є наскрізь спольонізовані, і тому пос. Васильчук повинен був сказати: „ураган подьоні-та цїї шаліє за Бартеля гірше, як за Грабського“. Одначе й тут не

можна Бартеля ставити в гірше положення від Грабського. Шал по льонізації, який тільки роздував Грабський, намагалися створити як найбільш пригожні умови для нього, розшалили за Бартеля вже без його допомоги, силою підсиченої стихійності. Коли п. Бартель твердить, що від травня ц. р. не засновано ані одної утравквистичної школи, то це факт. Утравквистичні школи взагалі не засновували, тільки перетворювали, перемінювали українські школи в т. зв. утравквистичні, унаслідок абсурдний утравквизм тільки переходило стадією до польонізації. Це й сталося. І тому тепер не засновується" поки що утравквистичних шкіл, щоб проковтнути, себ-то наскрізь сполонізувати т. як вже „утравквізовано". Ст. Грабський йшов перебоєм у польонізаційній акції, спричиняючи не лише спустошення української школи, але й викликаючи хаос в шкільній діяльності. Бартель не „романтик" — як Грабський, — він реаліст, математик і тому він вираховував, що робота Грабського може завести на ніщо, якщо вона не буде як слід закріплена. І тому-то Бартель „не засновує" нових утравквистичних шкіл, тільки поглиблює „утравквізацію" вже утравквізованих, консервує, петрифікує діло Грабського.

Утравквізацію в Сх. Галичині — твердить п. Бартель — переведено справедливо. Як виглядає ця „справедливість", дає на це безцеремонний доказ „санаційний" мін. освіти. А саме:

„В першій класі українська дитина вчиться по польськи польської мови і вивчає рисунки, отже не є приналежна польщиною".

Українська дитина (шестилітня, що ніколи не чула польського слова!) вже в першій класі вчиться тільки по польськи — і це називає п. Бартель „справедливістю". Чи треба кращої ілюстрації „справедливості" і кращого доказу на те, як виглядає „утравквизм".

Справді, тут поступ дуже значний і він тільки честь приносить „санаціям" взагалі, а такому „поступовцеві" — як Бартель — зокрема.

Нема вже Зєдиненого Королівства.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 23. листопада 1926.

Після довгих довірочних засідань конференція Доміній оголосила заяву, що англійський король змінить свій титул. Досі він урядово називався „Король Зєдиненого Королівства Англії й Ірландії і британських областей поза морями, оборонець віри, цар Індії". Відтепер його назва буде: „Король Англії, Ірландії і Британських Доміній, і пр...".

Заява ця дала висліл докраному фактові. Королівство Юрія V. вже не „зєдинене", бо Ірландія автономна держава. Споконвічний спір покінчився поразкою „об'єднаних", юніоністів. Зєдинене Королівство перейшло до історії.

До історії належать і великі, заморські „колонії" Англії, Австралія, Чова Зеландія, Південна Африка, Канада — нині вже не колонії Англії, і навіть не самоуправні провінції, а самостійні держави, рівнорядні з Англією. В них свої правительства і свої уряди, в цьому числі й заграничні. Вони в нічому не відінені англійським правительством ні урядом — правно бодай. Не виже їх поміж собою і з Лондоном ніщо крім інституції спільного монарха. В міші історичної, славної Великої Британії — держави, в якій теж сонце ніколи не заходило, — є нині тільки „Британська Спільнота (commonwealth) Націй", щось в роді женевського „Союзу Народів" — коли б цей союз мав на своїм чолі одного монарха. Британський король має в кожній Домінії такі права і прерогативи, які йому признає конституція даної Домінії: поважає він виконувати через

губернера назначеного ним до кожної Домінії, вповні незалежного від льондонських урядів. З британським правительством і його органами Домінії зносяться не за посередництвам губернатора (як раніше), а безпосередньо — подібно як з іншими чужими правительствами.

II.

З дискретною, та проте й нетаємною журкою говорить про те розв'язання британської єдності французька преса. Едуард VII. і Делькассе злікувалися всі, можна сказати, суцільні точки історичного французько-англійського суперництва тай викінчили будівлю французько-англійської приязни, ще й закріпили родом на полях бити 1914—1918 рр., коли то на приказ Лондону і під англійською командою союзали на французьким фронті Австралійці, Канадійці, всі інші Бритійці. Таке було вчора. А завтра? Ні льондонський заграничний уряд, ні льондонські уряди війни і маринарки не будуть завтра розпоряжатися австралійськими, канадійськими, ірландськими силами. Домінії, як усяка інша стороння держава, можуть брати участь у війні об'єд Англії, а можуть і не брати, остатки неавстралійськими. З кожною Домінією треба Франції налагоджувати свої відносини відповідно взаємним інтересам, і річ більш ніж сумнівна, щоб нпр. Австралія ще раз хотіла посилати сотні тисяч своїх синів складати кости на європейських боєвищах: у неїж свої противники, ближчі й небезпечніші ніж Німці — Японці. Франція вже не може рахувати, як у 1914 році, на те, щоб у новім європейським конфлікті стала за нею ціла могутча Британська імперія з цього і того берега океанів: ось вам іще один аргумент за потребою тривалого налагодження мирних і мирових взаємин з Німеччиною.

Знову, як за Людовика XV, Франція хоч не хоч, а мусить піти на дорогу до *renversement des alliances*, перетасування Союзів. Тога, за Людовика X., Франція злікувала ла свій віковичний спір з Австрійським Домом, себто з Габсбургами і їх державами; Марія Тереса видала свою дочку Марію Антуанету за внука й наслідника Людовика XV, тай преспойноги угодилася з Фридрихом і Катеріною за розбір Польщі (тоді-то — неважко треба пригадувати? — і наша Батьківщина перейшла з під польського ярма під Австрію), а Франція не бачила вже найменшої потреби піддержувати своїми союзами і своїми грішми засуджену на скоропостижну смерть колишню французьку союзницю, Річпосполиту. Бо — цього теж не слід нам забувати — Польща оце не вперше, на наших очах, стала бастіоном французької політики в цій часті Європи; вона була наємницею (в буквальному, грошево-вуглярним значінні цього слова) Франції Рішельє, Мазарена, Людовика; тільки нині вона поставлена за плечі Німеччини і проти Більшевців (Більшевиці у половині 1919 року!), а тоді, за наших правді, вона мала ту саму роллю відограти за плечима Австрійського Дому. Ріжниця, бачите, не суттєва. Дасть Бог, несуттєва буде й ріжниця в охонченних результатах.

Ослаблення вартості британського союзу, спричинене усамостійненням Доміній, пхає французьку політику в тому самому напрямі, в котрому її пре заострення відносин до Італії, про яке вчорашні газети принесли сенсаційні й алармуючі звістки: в нап'ямі угоди (боїмося ще сказати „союзу") з Німеччиною.

В Парижі нині знов — як за часів Рішельє і Талєрана — ключ європейської політики, ключ до будучини Європи і нашої в ній будучини.

Не виключено, що новим етапом на шляху до неминучого *desinteressement* Франції супроти Річпосполитої будуть і результати французько-радянських переговорів, яких віднову заповідати на близький час. У своїм часі ми до них вернемося.

III.

Інша річ, чи ми, наше покоління доживемо і повного здійснення *renversement des alliances* і результатів його, і чи втомлені очі наші ще побачать Сонце Свободи. Розумні і тверезі люди все і скрізь так уладжуються в економії свого життя, в своїх видатках і звичках, неначеби матеріальний підім їх, здійснення надій і бажань їх, — були ще далекі, не близькі, не без посередні. Нема ні для народів, ні для родин нічого небезпечнішого ніж настрої есхатологічні, викликані й піддержувані загато й безкритично розпаленою надією на швидкий кінець лиха й неволі, на швидкий прихід щастя й богацтва. Культурний і моральний занепад Західної Європи X-ого століття був спричинений вірою в швидкий кінець світа і близький прихід Царства Небесного в 1000-ім році. А родина, котра рахує на великий лос, який може вийти за тра, нині схильна до лінивства, чи розтратності, чи інших дурниць — супроти своїх членів і супроти своїх сусідів. Ліпше для неї, аби вона поводитися ошатно, твердо, розважно й обережно, так начеби її недостатки мали ще довго, дуже довго тривати.

В. Левницький.

З Італії Муссоліні.

Рим — „столиця світа". — Розмах Муссоліні. — Суперництво з Францією. — Ми і двооголовий орел.

Рим, у листопаді 1926.

Прегарні літні дні. По сніжному беззоді безжурне сонце посуває свій золотистий віз і тисячним промінням засипує вибрану країну.

Поринає в йому вся Італія, тоне старий Рим і дрімлючі в оттім жагучім сонці, воскреслає у снах свою минулу велич, воскреслає гасло „Рим, столиця світа" („Roma aeterna").

Чи він лише снить і мріє? Чи це лише його принцип? Мабути, що ні!

Безприблизьно можна ствердити, що рівночасно з фішизмом постає в Італії паніталізм і то найкрайнішого сорта. Само єство фашистської революції виплекало в собі той зародок, а гаряче підсоння, палка кров і запальна вдача були найдевальшим ґрунтом для нього. Це було неминуче. Фашизм, бажачи обезпечити своє існування, бажачи відвернути увагу народу від різних своїх паниї на т рені внутрішньої політики в краю, казав йому приналежне Середземне море і мінливу бластуву корону Імперіум Ромулос, а що за тим слідкує: Roma, caput mundi.

В тому дусі виховують „римський народ" на шфе держави і розбуджують у йому дрімучий імперіалізм.

Кожна промова з балькони палати Гіджі на пиша Кольона є шедро переткана споминами давнього блеску Риму, а дефіди військ і їх перегляд із зовнішніх бальконів Кольоса та нічне освітлювання ріжнокольоровими рефлекторами підкріго для проходів Палатина, Форум Ромулос і Капітола має на цілі кинути поміст по над століття, підкріпити тим способом гордість Італійців і становити Муссоліні як особи.

Фашизм це Муссоліні, це міліон чорних сорочок, це міліон штиків, але не сорок міліонів Італійців. Та подавляюча більшість, хоча в нічому не заперечує особистих прикмет і геніяльності Муссоліні, хоча признає йому виключну заслугу оздоровлення господарського життя, одночасно не хоче погодитися на гегемонію фашизму, навіть за ціну будучої величі і могутності Італії. А що вентилі безпеки, себто парламент, є в Італії лише пародією тої нашої, тому нагромаджена нехті вибирає інший шлях до протесту: руки озброєні бомбами і револьверами, спрямовані проти Муссоліні як виразники фашизму.

А він борониться. По останнім атентаті в Болонії, боротьба фашизму з опозицією набрала гострого характеру. Правляча партія загнала в а балькони на смерть і життя! Появилися винюючі закони, привернено кару смерті за атентат на життя королівської родини і „святої" особи „Вожда", закрито ледяні животючі опозиційні часописи, розазано всі нефашистські партії, словом, азалено зовсім політичне життя краю. Нині можна сказати, що опозиція не існує, бо опозиційні послани т. з. а. атенційської групи — наскільки

в пору не чкурнули за межі Італії — запропелі по тюрмах.

Настала тиша. Та є це тиша перед можливою бурєю, бо італійська еміграція з у Франції, як це видно з останнього польтичного скандалу Гарібальде, певне горачково працює і мобілізує свої ряди до боротьби з теперішнім устроєм. Однак без вигляді відпущеної перемоги, бо італійська опозиція має великі й основні недостачі, а саме: недостатку дисципліни, недостатку конкретної програми (доказування промахи правлячої партії не є ще програмою) і недостатку відповідних людей. Матерія не заступає досі нікого.

У зв'язі з оживленою діяльністю італійських емігрантів на терені Франції фашистська Італія із щораз меншою схильністю ставиться до своєї латинської посестри, Муссоліні за кожним разом, промовляючи до „римського народу", присягає постійно Франції декілька речень. Завже додати, що є це з правила слова дуже кріпкі і вони саме посередно викликають різні інциденти і демонстрації перед французькими консулатами. Увійшло це вже в моду, і уряд бажачи захвати „дискорд", привезений на випадок народного святя чи патріотичних маніфестацій, в першу чергу обставляти амбасаді французькі консулати муром штурмової компанії і машинними кісани. Небогато це помагає. Бо кінець кінца, чи змінює це суть справи, коли тисячі юрба на сто метрів далі, реве: „Хочемо Ніцци і Корсіккі!" Італійці радо пішли би проти Франції, Охоти є багато. А обстоююче скучення військ на італійсько-французькій кордоні дійсно, всупереч урядовим запереченням, дає основу до здогаді і досить гомінких розмов.

В Римі говорять про це багато. Слід признатися, що дійсно Рим став одним з найважливіх осередків світової політики і прямує до суперництва з Парижем. Рим говорить про... Грузинів, Курдів і Кабілів, говорить про етнографічно румунську Бє-Бєсарію, зате цілком нічого не знає про існування України. Зрештою вже має і може знати, коли ніхто за це не дбає.

Зате знає про існування „Русинів", як є — мовляв — загорілими прихильниками реставрації — осоружної в Італії австро-угорської монархії. А коли, інформуючи про дійсний стан річ, в запитав, звідки дійшли до такого погляду — вказали мені на... українську духовну семінарію при вія Сеопенті, основану Львом XIII і Франц-Йосефом I.

На фронтіні семінарицької церкви, біля зміненого в 1921 папського гербу, простяє свої крила двооголовий орел австрійський, заполодний консервативний. Неважко не можна було за 8 літ стягнути цього символу нашої народньої неволі?

Romala.

Дніпрельстан на сесії ВУЦВІ-ту.

Свідчення державної „самостійності" Радянської України.

Від двох літ товчється на Україні справа Дніпрельстану по всіх партійних зїздах, партійних і професійних нарадах, на сторінках преси та на всіх мітингах. Два роки справу просліджують, просліджував її недавно сам Троцький, що був головою навіть окремої комісії для справи Дніпрельстану. На протязі останніх кількох місяців ця справа прийняла до тої міри характер „ударної кампанії" на Україні, що не стрінеге ні одного числа якої небудь радянської газети на Україні, в якій не було б як не статі, то бодай замітки, присвячені тій справі. А всюди, на всіх українських роздоріжжях за Збручу лунують рекламні голоси про те, що в цьому господарському році починається будова того великанського електричного підприємства на Дніпрових порогах.

Попстала вже навіть окрема наукова експедиція, яка має за завдання в часі робіт для Дніпрельстану вести археологічну працю. Повстання цієї комісії, а також авторитетні запевнення харківського уряду про те, що в цьому році починається будова, давали підставу думати, що справа будови остаточно вирішена та, що перший годос у ній має не хто инший, а